

ชองยาต้องเป็นชองพลาสติกเท่านั้นหรือไม่ เป็นชองกระดาษได้ไหม

อ.ภก.ปรุพท์ รุจนธำรงค์
ศูนย์ข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยา
คณะเภสัชศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์

จากกระแสความกังวลเรื่องการใช้พลาสติก จึงมีคำถามว่า ชองยาในร้านยานั้นจะต้องเป็นพลาสติกเท่านั้นหรือไม่ เป็นชองกระดาษได้ไหม มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าอย่างไรบ้าง

กรณีดังกล่าวนี้ หากพิจารณาจากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดเกี่ยวกับสถานที่อุปกรณ์ และวิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชน ในสถานที่ขายยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา พ.ศ.2557 ในภาคผนวก ข วิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชนในสถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน หมวด การให้บริการทางเภสัชกรรมกับผู้ป่วย ในข้อ 13 และ 16 ซึ่งมีข้อความที่น่าจะเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ดังนี้

ข้อ 13 ต้องเลือกภาชนะบรรจุที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้อายุเสื่อมสภาพก่อนเวลาอันสมควรพร้อมฉลากยา

ข้อ 16 จัดให้มีฉลากบนซองบรรจุยาหรือภาชนะบรรจุยาอันตราย และยาควบคุมพิเศษที่ส่งมอบให้ผู้รับบริการโดยต้องแสดงข้อมูลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

16.1 ชื่อ ที่อยู่ของร้านขายยาและหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

16.2 ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับบริการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัยติดตามได้ ดังนี้

16.2.1 วันที่จ่ายยา

16.2.2 ชื่อผู้รับบริการ

16.2.3 ชื่อยาที่เป็นชื่อสามัญทางยาหรือชื่อการค้า

16.2.4 ความแรง

16.2.5 จำนวนจ่าย

16.2.6 ข้อบ่งใช้

16.2.7 วิธีใช้ยา ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย

16.2.8 ฉลากช่วย คำแนะนำ คำเตือน หรือเอกสารให้ความรู้เพิ่มเติม (ถ้าจำเป็น)

16.2.9 ลายมือชื่อเภสัชกร

จากประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ ไม่ได้กำหนดว่าภาชนะบรรจุยาจะต้องทำจากวัสดุใด เพียงแต่วางหลักการไว้ว่า การใช้ภาชนะใดบรรจุยานั้น จะต้องคำนึงว่าสามารถรักษาคุณภาพยาได้หรือไม่ เช่น สามารถป้องกันความชื้นหรือป้องกันแสง โดยเฉพาะยาที่ไวต่อความชื้นหรือไวต่อแสง เพื่อป้องกันไม่ให้อายุเสื่อมคุณภาพก่อนเวลาอันสมควร กรณียานับเม็ดแบ่งจ่ายจากภาชนะเดิมต้องระวังปัญหานี้ หากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ายามีมาตรการรักษาคุณภาพยาที่ดีอยู่แล้ว ซองยาที่ใช้ในร้านยาก็สามารถเป็นกระดาษได้ แต่ที่สำคัญต้องมีข้อมูลบนซองยาครบถ้วนเท่านั้น

นอกจากนี้คู่มือการตรวจประเมินวิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชนสำหรับร้านขายยาแผนปัจจุบัน (ข.ย.1) ในหน้า 33 ก็ไม่พบข้อกำหนดให้ใช้ซองพลาสติก มีเพียงรายละเอียดการตรวจดังนี้

ข้อกำหนดตามประกาศฯ เรื่อง การกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ และ วิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชนในร้านขายยา แผนปัจจุบัน (ข.ย.๑)	วิธีการตรวจประเมิน	รายละเอียดการตรวจ	เกณฑ์การให้ค่าคะแนน	ค่าน้ำหนัก	หมายเหตุ
4.7 ต้องเลือกภาชนะบรรจุที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้อายุเสื่อมสภาพก่อนเวลาอันสมควรพร้อมฉลากยา	สังเกต	- อยู่ในภาชนะผู้ผลิตเดิม หากกรณีแบ่งซื้อมา จะอนุญาตเฉพาะยาบรรจุชนิดแผง โดยต้องคัดลอกรายละเอียดบนฉลากจนครบนำมาติดแน่นกับภาชนะใหม่ - ยาที่มีความไวต่อแสงและความชื้นต้องบรรจุในภาชนะที่เหมาะสม	0 = ไม่สอดคล้อง 1 = สอดคล้อง 1 ข้อ 2 = สอดคล้องทุกข้อ	2	

สรุป หากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ายามีมาตรการรักษาคุณภาพยาดีแล้ว อีกทั้งยาที่จ่ายนั้นไม่ใช่ยานับเม็ดแบ่งจ่ายจากภาชนะเดิม ซองยาที่ใช้ในร้านยาก็สามารถเป็นกระดาษได้แต่ที่สำคัญต้องมีข้อมูลบนซองยาครบถ้วนเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ และวิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชน ในสถานที่ขายยาแผนปัจจุบันตามกฎหมายว่าด้วยยา พ.ศ. 2557. (5 พฤศจิกายน 2557). *ราชกิจจานุเบกษา*, 131(พิเศษ 223 ง), 7.

สำนักยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2558). *คู่มือการตรวจประเมินวิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชนสำหรับร้านขายยาแผนปัจจุบัน (ข.ย.1)*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.